

Til: AVDELINGSSTYRET

Fra: DEKAN

Saksframlegg ved: Arnulf Omdal

Dato: 12.09.03

A 32 /04 Kvalitetsrapport for ALT 2003/2004

Vedlegg:

Første utkast til Kvalitetsrapport 2003-2004

Innledning

Kvalitetsrapporteringen får ny form – og vesentlig større format – enn tidligere, som en refleks av at det har kommet nytt Kvalitetsutvalg ved HiST. Dette utvalget består av prorektor (leder) og høgskolens 7 dekaner. Kvalitetsutvalget er i full gang med å jobbe ut et kvalitetssystem for institusjonen.

Tidsfristen for Kvalitetsrapporten er 1. oktober, og deadline kom relativt kjapt på. Vi må derfor kjøre denne saken i noe ”omvendt” rekkefølge. Først behandles den i Avdelingsstyret, deretter gjøres finsnekingen i avdelingens Kvalitetsutvalg, som nå er oppnevnt (jfr egen referatsak om dette). Avdelingsstyret inviteres med andre ord til en generell gjennomgang av foreliggende førsteutkast (vedlegg 1), med tanke på å gi styringssignaler videre til Kvalitetsutvalget.

Disposisjongrepet er gitt i utgangspunktet: Rapporten er disponert i henhold til ønsket fra høgskolens Kvalitetsutvalg, nemlig i forhold til de ulike aspektene ved ’studiekvalitet’. Det er disse aspektene (inntaktskvalitet, programkvalitet etc) som vil danne viktig basis for HiST sitt framtidige kvalitetssystem. Som en ser, har dekan lagt med et avsluttende kapittel VII, Utfordringer og sluttkommentarer. Tidligere leder for vårt Studiekvalitetsutvalg, Arne Hestholm har bidratt med avsnitt 3.1, 3.2, 3.3 og 7.4, Omdal har begått det resterende.

Dekan ser arbeidet med denne rapporten som viktig i forhold til den evalueringen av allmennlærerutdanningen som UFD nå har bedt om blir gjort fra NOKUT sin side i løpet av 2005. En tar derfor sikte på å gi en mest mulig belysende rapport, inklusive frilynte refleksjoner omkring våre utfordringer framover.

Forslag til vedtak:

Avdelingsstyret delegerer til Kvalitetsutvalget ved ALT å ferdigstille Kvalitetsrapport 2003-2004, i tråd med de kommentarer som framkom i møtet.

VEDLEGG asak 32/04

HØGSKOLEN I SØR-TRØNDELAG
 Avdeling for lærer- og tolkeutdanning
 12.09.04.
 aomdal

Sak A 32/04 (Avdelingsstyret 21.09.04)

KVALITETSRAPPORT STUDIEÅRET 2003/2004

(Første utkast)

I. INNTAKSKVALITETEN

1.1 Poenggrenser

Inntakskvaliteten våren 2003 og 2004 var gjennomgående svært høy, målt i gjennomsnittlig karakternivå. Begge år hadde vi landets høyeste poenggrenser ved opptak til ordinær allmennlærerutdanning.

Avdeling for lærer- og tolkeutdanning er eneste lærested som opprettholder et tilbud innen allmennlærerutdanning med vekt på realfag. Høsten 2003 rekrutterte vi 74 godt kvalifiserte studenter til dette studiet. Tallene for høsten 2004 var tilsvarende.

Avdelingen fortsatte sitt medlemskap i den nasjonale rekrutteringssatsingen RENATE (realfag, natur og teknologi). RENATE har nok spilt en viss viktig rolle når det gjelder rekruttering til Midt-Norge.

Søkningen til tegnspråkstudiet var svært god ved opptaket i 2003 og 2004, med om lag 8 primærseekere per studieplass. Derimot var søkningen våren 2003 til døvetolkutdanningen ikke god nok. Det skyldtes ikke mangel på seekere, men at særkravet om gode tegnspråkferdigheter sjaltet vekk mange studiesseekere. Med virkning fra opptaket våren 2004 ble den 2-årige døvetolkutdanningen endret til 3-årig bachelorutdanning. I hovedtrekk består endringen i at en tegnspråklig del ble lagt til studiets første del. Vi regnet med at en effekt av endringen ville bli sterkere seekning til studiet gjennom markedsføringen til Samordnet opptak. Før 2004 var det lokalt opptak til døvetolkstudiet. Opptaket våren 2004 viste at denne antakelsen slo inn. Vi hadde en meget god seekning, med ca 3 primærseekere per studieplass til dette nye bachelorstudiet.

1.2 Fadderordningen

Fadderordningen fungerte meget godt under åpningsukene i august 2003. Det var nært samarbeid mellom fadderne og avdelingen i planleggingen av studieåret. Vi vurderer en vellykket fadderordning som sentral i forhold til det positive åpningsinntrykket som setter seg hos de nye studentene.

1.3 Førsteintrykket – forventninger om studieinnsats

I august møtte avdelingen nye studenter med tydelige forventninger om krav til arbeidsinnsats og studiegang, særlig fra lærerutdanningens side. Avdelingen fulgte opp dette under åpningsdagene 2004. Behovet for dette signalet ble poengtert av studentrepresentanter tidligere i studieåret, et annet den generelle misnøyen med at lærerstudentene investerer for liten tid til studier.

1.4 Nettbasert studiehåndbok

Fra og med studieåret 2003-2004 gjennomførte vi overgangen til nettbasert studiehåndbok, inklusive en liten "praktisk hjelper" i papirformat. Dermed fikk vi samlet all kontinuerlig oppdatert informasjon på ett og samme sted. Vår vurdering er at en nettbasert studiehåndbok er uvurderlig kanal mellom student og avdeling.

Våren 2004 brukte avdelingen betydelige ressurser for å videreutvikle studiehåndboka foran inntaket i august 2004.

II. PROGRAMKVALITETEN

2.1 Betydelig arbeid med nye fag- og studieplaner

Studieåret 2003-2004 ble et hektisk arbeidsår når det gjaldt programkvaliteten, knyttet til fag- og studieplaner. Dels skulle ferske fagplaner for den nye allmennlærerutdanningen settes i verk høsten 2003, dels utviklet vi tilsvarende fagplaner for de valgfrie fagene våren 2004.

Avdelingen har i sine Regler for frammøte og studiegang fastsatt at følgende studieelementer skal være gjenstand for obligatorisk deltaking:

- ulike typer tema- og prosjektarbeid
- diskusjoner og refleksjoner om etikk- og verdspørsmål
- aktiviteter som krever samhandling studentene imellom
- samarbeid og kommunikasjonstrening
- ulike typer estetisk virksomhet
- studievurdering

Studieelementene skal eksplisitt formuleres i alle fag- og studieplaner. For ytterligere informasjon, jfr. adressa

http://www.alt.hist.no/adm/studier/fagplan/Reglar_for_frammote-og-studiegang.pdf

I forbindelse med behandling av fag- og studieplaner våren 2004 fattet Avdelingsstyret følgende vedtak (sak A 24/04, pkt 2), som ett bidrag for å utvikle kvaliteten på plan- og planarbeidet ved avdelingen framover:

Fag- og studieplaner er sentrale forpliktende dokumenter mellom lærested og student. Det er viktig planene sikres godt presisjonsnivå. Mot denne bakgrunn fastsettes derfor følgende for fag- og studieplaner, der mappe er basis for underveisvurdering:

- *Mappen skal innledes med et kort refleksjonsnotat (maks 3 sider), som viser studentens refleksjon over mappebidragene i lys av fag- og praksiserfaringer og bidragenes relasjon i forhold til lærerprofesjonen. Refleksjonsnotatet vil være viktig i vurderingen av mappen.*
- *Antall mappebidrag og ramme for disse skal framgå av semester/årsplanen for faget ved studiestart.*

I henhold til et annet vedtak våren 2004 vil avdelingen utvikle en felles mal for alle fag- og studieplaner.

III. UNDERVISNINGSKVALITETEN

3.1 Studentevalueringssystemet

Studieevalueringen ved avdelingen 2003-2004 fulgte tidligere års prosedyrer. I den forbindelse vises det til avdelingens nettsider vedrørende mal og rutiner for studieevaluering, og mandat og sammensetning av avdelingens Kvalitetsutvalg. På nettsidene ble studieårets studieevaluering fortløpende lagt ut, slik praksis har vært de senere årene. Jfr. <http://www.alt.hist.no/adm/studier/studiekvalitet.php>

Studieevaluering er obligatorisk for både studenter og faglig tilsatte ved avdelingen. Hvert fag utarbeider en sluttrapport etter vedtatt mal for avdelingen. I noen tilfeller har likevel faglærere og fagutvalg valgt en annen form på rapporten, fordi det har passet

bedre i forhold til formen på studiet (fjernundervisning, samlingsbaserte studier). Studentenes deltaking er knyttet til følgende:

- Kontinuerlig evaluering
Regelmessige møter med fagutvalg og faglærere/øvlingslærere gjennom studieåret etter en fast møteplan på skoleruta. Referat fra møtene har blitt sendt til leder for Kvalitetsutvalget.
- Avsluttende evaluering
Studentene har deltatt i den obligatorisk avsluttende fagevalueringen i de enkelte fag. At denne er obligatorisk, er forankret i alle avdelingens fag- og studieplaner. Fagmiljøene og fagutvalgene har selv valgt tidspunkt og form på evalueringen.
- Sluttrapport
Fagutvalg i samarbeid med faglærer(e) i det enkelte fag har utarbeidet en sluttrapport etter vedtatt mal med forslag til eventuelle tiltak og ansvarsforankring for neste studieår. Sluttrapportene for alle fag legges så ut på nettsidene våre.

Ved studiestart påfølgende år gjøres studentene og fagutvalgene kjent med sluttrapporten på nettet med forslag om nødvendige tiltak og forankring av ansvar for gjennomføringen.

Alle sluttrapporter har blitt gjennomgått av leder for Studiekvalitetsutvalget før de legges ut på nettet for å sikre prinsippet om personvern. I to sluttrapporter ble det nødvendig med justering av enkelte formuleringer i sluttrapporten. Dette skjedde i samarbeid og forståelse med de aktuelle fagutvalgene.

Systemet for studentevaluering er godt innarbeidet ved avdelingen, men avdelingen arbeider framdeles med å finne en gjennomføringsmåte på studieevalueringene som fanger opp alle studentene. HISTs pilotprosjekt, der studentene ved fem fag deltok i en nettbasert studieevaluering, vil vise om dette kan være en gjennomføringsmåte som kan heve studentenes deltakelsesprosent.

3.2 Studentevalueringen 2003-2004

Studentevalueringen og rapportene viser følgende hovedtrekk:

- Studieevalueringene uttrykker stor tilfredshet fra studentenes side når det gjelder form, innhold og gjennomføring av studiet. Det kan slås fast at studentene trives ved avdelingen og opplever at de har god samhandling med både medstudenter og faglærere.
- Avdelingen er i stadig utvikling når det gjelder bruk av nettet som læringsplattform, og noen fag har allerede gjort mer aktivt bruk av det enn andre. Studenter på fag som aktivt har brukt nettet, opplever dette som positivt. Samtidig understreker de at digital læringsplattform er et supplement. Behovet for fysisk tilstedeværelse med "ansikt til ansikt"-kommunikasjon, både i ulike læringsaktiviteter og oppfølging ved faglærer, er genuint og kan ikke erstattes ved bruk av nettet.
- På tolkeutdanninga er studentene stort sett fornøyd med undervisninga. Studentene mener studiet er relevant i forhold til hva de ser i praksis, men de ønsker tettere oppfølging av lærerne i forhold til utviklingen av ferdigheter i tegnspråk og tolking. Tegnspråk og tolkeutdanninga har ikke ordningen med oppfølgingslærer, noe som kanskje bør vurderes. Arbeidet i gruppene fungerer bra. Studentene uttrykker tilfredshet med praksis, men ønsker bedre informasjon om praksis i forkant av perioden.

3.3 Pilotprosjektet nettbasert studieevaluering

Fra avdelingen deltok fem fag, og resultatene fra evalueringen ble oversendt seksjonene som deltok og gjennomgått av pilotgruppa på møte sammen med dekan 15.06.04. På

møtet framkom det en del synspunkt som angikk både form og innhold på gjennomføringen. Det vises til vedlagte referat fra møtet.

IV. RESULTATKVALITETEN

4.1 Studiepoengproduksjon

Avdelingens samlede studiepoengproduksjon 2003 var tilfredsstillende i forhold til opprinnelige plantall.

4.2 Gjennomstrømning - kandidatproduksjonen

I samband med rapportering av kvalitetsindikatorene for gjennomstrømning til UFD våren 2004 var det nødvendig for høgsolen å korrigere en rekke tall. Dette gjaldt tabell 3.1.1 "Fullføring på utvalgte utdanninger i hele 2003". Det vises til høgsolens skriv til 12.03.94, der det gis utførlig rede på opplagte feil, som gjør at allmennlærerutdanningen kommer urimelig lavt ut. Særlig lærerstudentenes sterke mobilitet mellom læresteder gjør det vanskelig å måle fullføringsgraden nøyaktig.

Uansett datakvalitet og feilkilder, må vi konstatere at kandidatproduksjonen var utilfredsstillende for lærerutdanningens del våren 2003 (rapport til UFD våren 2004). Korrigert for åpenbare feil blir fullføringsgraden for allmennlærerutdanningene antatt å være i underkant av 60% på normert tid, og inklusive forventet forsinkelse regner vi i overkant av 70%.

Gjennomstrømningsprosenten vil nok øke når vi heretter avventer rapporteringen av "antall møtte studenter" til noen dager etter studiestart. Men uansett disse forbeholdene, kan vi ikke være fornøyd med tallene. Det er nødvendig å gå nærmere inn i tiltaksarbeid, noe vi får klart illustrert behovet for innen allmennlærerutdanning med vekt på realfag. Av et opprinnelig kull på 35 høsten 1999 fullførte 18 på normert tid (våren 2003), senere 3 til, følgelig med gjennomføringsgrad 51% (normert tid) og 60% (kandidater totalt). 13 studenter (37%) har sluttet studiet, og 1 har utsatt gjennomføringen av utdanningen.

På døvetolk ble det våren 2003 uteksaminert 11 kandidater av et opprinnelig kull på 17. Dette er en utilfredsstillende situasjon. Dels er opptakstallene for små, dels gir en gjennomstrømningsprosent på 65% grunnlag for handling. De lave opptakstallene på tolkestudiet henger direkte sammen med at det 2-årige tolkestudiet fram til og med våren 2003 forutsatte gode kunnskaper i tegnspråk. Gjennom dette særkravet falt mange søkere fra etter den lokale opptaksprøven, og andre falt også vekk etter påbegynt studium av samme grunn. Vi tror at neste års overgang fra 2-årig kandidatutdanning til 3-årig bachelorgrad vil kunne rette på dette. Det nye 3-årige studiets første del inneholder tegnspråkopplæring som kjerneelement. Deretter kommer den tolkefaglige delen. Gjennom denne endringen må alle studenter gjennom en grunnleggende opplæring på det området som vi mener er hovedgrunnen til den lave kandidatproduksjonen.

På årsstudiet Tegnspråk 1+2 var gjennomføringsgraden på normert tid svært god (33 av 34).

4.3 Særskilte gjennomstrømningstiltak

For å bedre resultat kvaliteten gjennomførte avdelingen høsten 2003 et ekstraordinært kurs i Matematikk 1 for lærerstudentene. Oppslutningen var svært god. 77 studenter startet opp, 65 gikk opp til eksamen. Gjennomføringsprosenten av eksamenskandidatene var på 85%, et resultat vi vurderer til gledelig godt. Dette resultatet er i hovedsak knytt til ei ekstraordinær sterk oppfølging og betydelig ressursinvestering.

4.4 Relevans

Ideelt burde resultat kvaliteten i form av relevans vurdert av framtidige arbeidsgivere vært sentralt element i et læresteds kvalitetssystem. Per i dag har vi imidlertid ingen systematisert tilbakemelding fra praksisfeltet, i en form som gir brukbart grunnlag for å vurdere relevansen.

Vi har imidlertid et meget omfattende nasjonalt prosjekt som vil kunne fortelle noe om relevans, slik den oppfattes av den ferdige kandidaten som er i yrke, prosjektet *studData* (jfr. adressa http://www.hio.no/enheter/sps/prosjekter/studdata_prosjektet).

Uten spesifikt å kunne gå inn å vurdere et enkelt år, synes det som at allmennlærere fra HiST uttrykker seg positivt når det gjelder relevans gjennom avdelingens studentevalueringer (jfr 3.1 over). - Derimot forteller *studdata*-undersøkelsene at hele 61% av studentene er gjennomgående kritisk til praksisinnrettingen av allmennlærerutdanningen. I denne undersøkelsen er studentutvalget fra 3 læresteder, deriblant HiST.

Bildet er med andre ord uklart. Denne uklarheten svekker neppe vårt inntrykk av at yrkesrettingen av allmennlærerutdanningen må bedres. Ett organisatorisk grep for å bedre situasjonen er omtalt nedenfor (avsnitt 5.1).

V. STYRINGSKVALITETEN

Avdeling gjorde i perioden 2003-2004 en rekke tiltak i styre og ledelse for å bedre kvaliteten på utdanningene vår.

5.1 Handlingsplan 2004

I avdelingens Handlingsplan 2004 har kvalitetsarbeidet fått et særskilt fokus med avsnittet "Kvalitet i lærings- og studiemiljøet". Sentrale tiltak i planen er:

- Ny organisering av lærerutdanningens obligatoriske del (1. og 2. studiår) på basis av team og teamledere, med programansvarlig som besluttende og koordinerende ledd.
- Sørge for nødvendig ombygging av undervisningslokaler i forhold til
- Endringene av organiseringen av lærerutdanningen.
- Arbeide for økt bruk av studentaktive læringsformer som PBL og
- prosjektarbeid på en slik måte at større deler av studentenes energiinnsats kanaliseres til egen studieprosess
- Innføre læringsplattformen It's learning.
- Utarbeide felles mal for studie- og fagplaner
- Gjennomføre tiltak for å øke energistrømmen fra studentene i studie- og læringsprosessene i alle studier, bl. a gjennom å vurdere avdelingens praktisering av regler for frammøte og studiegang, skikkethetsvurdering og regler for progresjon i flerårige studier
- Evaluere kandidatgjennomstrømningen i allmennlærerutdanningen

Tiltakene omtales flere steder i nærværende rapport.

5.2 Skikkethetsvurdering

Året 2003 rapporterte avdelingen følgende:

- Antall tvilsmeldinger behandlet av institusjonsansvarlig: 4
- Saker behandlet i skikkethetsnemda: 1
- Saker som førte til bare vedtak om ikke-skikkethet: 0
- Saker som førte til vedtak om både ikke-skikkethet og utestenging: 0

Skikkethetsvurderingene har medført ekstra oppfølging av studenter, bl.a gjennom flere samtaler med institusjonsansvarlig for skikkethet. Skikkethetsnemda hadde 1 møte, og institusjonsansvarlig fulgte opp oppfølgingssaker fra 2002, for studenter som ennå er i utdanningen hos oss. Som tidligere år informerte institusjonsansvarlig om skikkethetsvurdering for alle nye studenter og tilsatte skriftlig og muntlig.

Etter vår oppfatning fungerer prosedyrene våre bra. Spørsmålet er om antallet skikkethetssaker er for lavt (?)

5.3 Møter mellom faglig ledelse og alle fagseksjoner

Våren 2004 gjennomførte vi møter mellom ny faglig ledelse og alle fagseksjoner. Møtene hadde fokus på fagutvikling, fagenes framtid, kompetanseheving og nyrekruttering, studiekvalitet, studentenes studiegang og arbeidsinnsats mv.

Møterunden ble vurdert som nyttig. Vi fikk sporet opp avdelingens felles utfordringer når det gjelder studieendringer og tiltak for å styrke studiekvaliteten og studentens studieinnsats. Ett forhold pekte de fleste fagmiljøene på spesielt. Etter Universitets- og høgskoleloven har ikke lærestedene adgang til å stille et generelt krav om obligatorisk frammøte til undervisningen. Dette gjør at studiekvaliteten lider i fag og opplegg som forutsetter fysisk tilstedeværelse, enten det handler om muntlig språkopplæring i fremmedspråk, eller forklaringsmodeller innen realfag, for nå å nevne noen illustrerende, men tilfeldige eksempler.

5.4 Omorganisering av allmennlærerutdanningen – et svar på tidligere evalueringers kritikk

Med virkning fra 1. august 2004 foretok avdelingen en betydelig omorganisering av allmennlærerutdanningen. Arbeidet med endringen ble gjennomført våren 2004. Bakgrunnen er knyttet til Norgesnettsrådets evaluering av lærerutdanningen (2002), en evalueringen der hovedkritikken er blitt gjenganger i senere stortingsmeldinger. Hovedpunktene i denne kritikken er:

- a) For lite samarbeid og sammenheng mellom praksisfeltet og høgskolen. Høgskolene tilrås å styre mer av FoU arbeidet mot praksisfeltet.
- b) Uklare organisasjonsstrukturer og ledelse i lærerutdanninga gir diffuse mål og manglende felles visjoner, kvaliteten i utdanninga blir for personavhengig.
- c) Mangelfull kvalifisering av studentene på sentrale kompetanseområder innenfor dagens lærerrolle, som for eksempel: Klasseledelse, teamsamarbeide, skole/hjem samarbeide, avtaleverk, skoleorganisering og ledelse av foreldremøter.
- d) Organisering og gjennomføring av praksisopplæring må knyttes til den enkelte skole, og ikke som rådende praksis innenfor øvingslæreravtalen (på dette tidspunktet) til enkelte øvingslærere.

Vår omorganisering var i hovedsak knyttet til pkt b), delvis også pkt a). Som det framgår av pkt b) over, kunne den faglige ansvars- og styringslinjen forvitte gjennom uttallige beslutningstakere i alle fagseksjonene. Å ha reell myndighet og ansvar var ikke mulig i en slik situasjon. Det hersket heller neppe tvil om at studentene kunne få temmelig ulikt studietilbud innholdsmessig, avhengig av den enkelte lærer.

Vi så det som nødvendig å få til en organisering som la til rette for en reell faglig ansvarslinje, og et likt tilbud for alle studenter. Gjennom den endringen som nå er gjort for allmennlærerutdanningens obligatoriske del (1. og 2. studieår), mener vi at følgende er ivare tatt:

- Programansvarlige styrer og koordinerer alle aktiviteter gjennom studieåret, i balansen mellom perspektiver, felles tverrfaglige opplegg, konsentrerte fagperioder, undervisningsvurderinger osv, i henhold til beslutninger av overordnet myndighet. Det utøvende leddet blir teamlederne på hvert årstrinn.
- Programansvarlige er ansvarlige overfor dekan, som på sin side svarer an overfor Høgskolestyret.
- Teamene blir ikke sjølstyrte. Bare innenfor de rammene som gjelder for trinnet samlet, fastsatt av programansvarlig, får teamene sjøl fullmakt til å finne de praktiske løsningene internt blant fagteamet.

- Det ble fastsatt funksjonsbeskrivelse for programansvarlig, og arbeidsbeskrivelser for teamledere og for oppfølginglærer. Beskrivelsene tydeliggjør ansvar, grenseoppganger og arbeidsoppgaver.

5.5 Personalseminarer og planleggingsdager

- Som tidligere år gjennomført avdelingen personalseminar høsten 2003 for alle tilsatte. Temaet denne gangen var fagplanarbeid, hovedsakelig i lys av ny rammeplan for allmennlærerutdanningen, og endringer innenfor tegnspråk og tolkefag. I tillegg var digitale mapper et annet hovedtema, sentralt knyttet til Kvalitetsreformen.
- Avdelingen øremerket hele 7 virkedager før og etter sommeren 2004 til arbeidet med omorganisering av lærerutdanningen og opplæring i digital læringsplattform.

5.6 Tiltak for å "øke energistrømmen fra studentene i studie- og læringsprosessene i alle studier" (Handlingsplan 2004)

Den paradoksale problemstillingen som avdelingen gjennom flere år har opplevd, er at desto mer det er behov for å sluse studenter inn i en god studiegang, desto mer ressurser kreves det av de faglig tilsatte. Med andre ord: Desto mindre en student er engasjert i læringsarbeidet, desto mer ekstraarbeid faller det på faglæreren. Dette paradokset kom klart fram gjennom seksjonsrundene som ble gjennomført våren 2004 (jfr. over). For å møte denne situasjonen gjorde vi følgende tiltak i løpet av i studieåret 2003-2004:

- a) Utviklet og fastsatte ny arbeidsbeskrivelse for oppfølgingslærer, der siktepunktet nettopp er å vri kravene mot studentene i deres studiesituasjon. Det vises til arbeidsbeskrivelsen, som finnes på vår nettbaserte studiehåndbok, nettadressa http://www.alt.hist.no/adm/avdstyre/oppfolginglaerer_fastsatt_240604.pdf
- b) Fattet vedtak i Avdelingsstyret for å begrense omfanget av evalueringsarbeidet til de faglig tilsatte, en intensjon som også ligger i det ovensiterte vedtaket (avsnitt 2.1) vedrørende mappevurdering. En slik avgrensning er helt nødvendig, i lys av våre erfaringer når det gjelder tilsattes tidsbruk etter Kvalitetsreformen.
- c) Drøftet og bevisstgjort problemstillingene knyttet til feltet på vårens planleggingsdager for det samlede personalet.
- d) Bevisstgjort personalet om problemstillingen i det årlige dokumentet om arbeidsoppgaver, som dekan sender alle faglig tilsatte ved oppstarten av nytt studieår, jfr. nettadressa ?????

5.7 Tildeling av FoU-ressurser

Avdelingens tildeling av egne FoU-ressurser i perioden ble gjort ut fra de prinsippene som er fastsatt i avdelingens strategiske plan 2002-2005. I tråd med denne skal vi prioritere prosjekter som:

- "ivaretar behovet for en generell kompetanseheving blant alle faglig tilsatte
- støtter prosjekter av høy nasjonal/internasjonal kvalitet
- bidrar til å øke antall førstestillinger og professorstillinger
- bidrar til å utvikle studiekvaliteten
- bidrar til å øke tildelingen av eksterne FoU-midler gjennom bidragfinansiering."

I henhold til høgskolens nye ledelses- og styringsordning fastsatte dekanen tildelingene lokalt etter innstilling fra FoU-lederen. Tildelingskriteriene førte også i 2003 til økt prioritering av praksisnære prosjekt. Her vil vi peke på at oppbyggingen av et nettverk med praksisskoler har økt vår bevissthet og fokus på forholdet mellom praksis, yrkesretting, kompetanseheving, studiekvalitet og FoU. Prioritering av praksisnære FoU-prosjekter fører også til utvikling av studiekvaliteten ved at studentene våre blir involvert i forskningsbaserte læringsformer med basis i praksisfeltet.

Avdelingsstyret vedtok våren 2004 nye bestemmelser og retningslinjer for

- Mandat og sammensetning av FoU utvalg ved Avdeling for lærer- og tolkeutdanning
- Retningslinjer for tildeling av midler til studiereiser, fagkonferanser o.l.
- Retningslinjer for tildeling av avdelingsvise forsknings- og utviklingsmidler

(Jfr. nettdressa <http://www.alt.hist.no/adm/avdstyre/index.php>)

5.8 Retningslinjer for tilsetting i undervisnings- og forskerstillinger ved Avdeling for lærer- og tolkeutdanning

God rekrutteringspolitikk og kontinuerlig kompetanseheving er de to sentrale verktøyene for å sikre kvaliteten på våre faglig tilsatte. Avdelingsstyret fastsatte i den forbindelse egne Retningslinjer for tilsetting i undervisnings- og forskerstillinger ved Avdeling for lærer- og tolkeutdanning våren 2004 (sak A 22/04). Målet med tilsettingsprosessen ved avdelingen er i henhold til disse retningslinjene...

....at de best kvalifiserte søkerne rekrutteres til ledige stillinger. Avdelingen legger til grunn at de som tilsettes

- *skal utøve sitt arbeid i kontinuerlig samspill mellom utdanning, læringsprosesser, FoU og formidling, i samsvar med formålsbestemmelsen i Universitets- og høyskoleloven: Høgskolen i Sør-Trøndelag skal "...gi høgre utdanning som er basert på det fremste innen forskning, kunstnerisk utviklingsarbeid og erfaringskunnskap" (lovens § 2.1).*
- *skal bidra til å løfte kvaliteten på studier, yrkesutøving, nettverksbygging og fagmiljøer i arbeid og samarbeid med fagfeller*

Ett viktig punkt er at avdelingen vil prioritere minimum førstekompetanse ved tilsettinger heretter. Det vises til http://www.alt.hist.no/adm/avdstyre/Rutiner_tilsetting_fastsett.pdf

5.9 Kvalitetsutvalget ved avdelingen

Studieåret 2003-2004 var et unntaksår når det gjelder Kvalitetsutvalgets virke ved avdelingen. I forbindelse med endret organisasjons- og lederstruktur 1. januar 2004 ble det en periode våren 2004 uten et operativt Kvalitetsutvalg. Avtroppende leder for utvalget fungerte imidlertid som en kontinuerende hånd i samråd med dekan.

Avdelingsstyret vedtok nytt mandat og ny sammensetning av Kvalitetsutvalget i møte 22. juni (sak A 12/04), jfr.

<http://www.alt.hist.no/adm/avdstyre/2004/Protokoll/apro2206.pdf> . Gjennom vedtaket er FoU-området tatt vekk fra mandatet, ved at det igjen er opprettet et FoU-utvalg. Det nye Kvalitetsutvalget er i funksjon fra 1. september 2004.

VI. RAMMEKVALITETEN

6.1 Tiltak

Avdelingen gjennomførte flere tiltak studieåret 2003-2004 med sikte på å øke rammekvaliteten på campus. Blant annet gjennomførte vi:

- a) Ominnredninger av undervisningslokaler våren 2004. Vi la til rette for større flatrom i 60-70 grupper, for å ta høyde for de fysiske krav omorganiseringen av allmennlærerutdanningen krevde (jfr over, avsnitt ???).
- b) Innkjøp av nye datamaskiner til biblioteket (publikumsterminaler), et innkjøp som representerte en merkbar auke av servicekvaliteten.
- c) En omfattende opplæring av alle tilsatte innen digital læringsplattform. Resultatet ble at ved studiestart høsten 2004 var alle studenter på campus koblet opp til It's learning. Satsingen innebar en betydelig budsjettmessig uttelling, bl. a. i form av

anslagsvis 200-300 kurs-dagsverk, og innengasjering av egen opplæringskonsulent i full stilling hele året 2004.

- d) Videre utbygging av trådløst nettverk tilrettelagt for studentene
- e) Støtte økonomisk og arbeidsmessig i samband med studentenes "Pedrock"-arrangement august 2004, slik avdelingen også gjorde under tilsvarende aktivitet studieåret forut. Pedrock-arrangementet er en omfattende faglig og musikkmessig satsing som lærerstudenter gjør årlig.
- f) Tegnspråk- og tolkestudentene er avhengig av avansert digital videoteknikk i mange oppgaver og øvelser. Studentene har til tider ikke vært fornøyd med stabiliteten i systemet. Vi har vært inne i en innkjøringsfase i forhold til den nye teknikken og det har fra tid til annen medført til noen tekniske problemer. Etter at vi fikk ny digital plattform (XP), har mange av problemene rettet seg.

VII. UTFORDRINGER OG SLUTTKOMMENTARER

7.1 Søkning til studiene våre

Vi tror det er en sammenheng mellom sterk søkning og omdømmet til studier der mange søkere konkurrerer om studieplassene. Men kjernepunktet for fortsatt god søkning vil være kontinuerlig arbeid for å øke studiekvaliteten og alle andre forhold som virker inn på studentens oppfatning av kvalitet. Denne kjensgjerningen skal vi være bevisst i det videre kvalitetsarbeidet vårt.

7.2 Særkrav til opptak til allmennlærerutdanningen fra 2005

Inntakskvaliteten til allmennlærerutdanningen ble satt under debatt i Stortinget våren 2004, i forbindelse med behandlingen av i St.meld 30 (2003-2004) Kultur for læring. Stortinget vedtok departementets framlegg om at det heretter skal stilles poengkrav ved opptak til allmennlærerutdanningen. Simuleringer som Samordnet opptak har gjort, tyder på at en rekke læresteder vil få en svært stor %-andel avvisninger ved opptak våren 2005. Effekten er selvsagt avhengig av hvilke terskelverdier som stilles fra departementets side. Men uansett kan vi forvente at en rekke læresteder utenom de store byene vil kunne få et radikalt kutt i studenttilstrømningen, noe som på sikt kan føre til en reduksjon i utdanningskapasiteten til utdanningen.

For HiST sitt vedkommende vil %-andelen anvisninger ved opptak gjennom særkrav blir små. Avdelingen bidro aktivt til høringsuttalelsen om saken fra høgskolens side (august 2004).

7.3 Programkvaliteten i fag- og studieplaner

Planarbeidet og de påfølgende drøftingene i Avdelingsstyret studieåret 2003-2004 viste at avdelingen må øke den kollektive kompetansen innen planarbeidet. Spesiell utfordring blir det å utvikle en felles planmal for alle fag og studieenheter.

Vi betrakter fag- og studieplaner som sentralt ledd i kvalitetsarbeidet. Fag- og studieplaner er viktige, forpliktende dokumenter mellom lærested og student. Vi må utvikle en robust, felles planform, som kommuniserer godt faglig substans så vel som studiets formelle krav.

Tolkeutdanninga må forholde seg til en rammeplan som ble vedtatt i 1994. Denne planen er ikke revidert siden. Planen angir på et detaljert nivå hvilken vektning de forskjellige faglige emnene skal ha, noe som er til hinder for nødvendig utvikling. Avdelingen har vært i kontakt med UFD for å få i stand en revisjon av rammeplanen, men har ikke fått gjennomslag foreløpig. Nå som tolkestudiet er en del av en BA i tegnspråk og tolking vil det være meget viktig å få gjort dette arbeidet.

7.4 Undervisningskvaliteten

Det vil fortsatt være behov for bedre koordinering og fordeling av studentenes arbeidsbyrde gjennom studieåret. Studentene påpeker at de må komme tidligere i gang

med obligatoriske arbeidskrav og få tydeliggjort både omfang og mengde av det totale arbeidskrav.

Forholdet mellom fag, didaktikk og praksis oppleves fortsatt som et dilemma i enkelte fag. Studentene stiller store krav til studiets relevans og faglige innhold i forhold til praksis. Det er en viktig oppgave for fagene å vise til sammenhengen mellom det fagspesifikke og praksisområdet. I enkelte fag må det derfor arbeides mer aktivt for å skape bedre balanse mellom faglig utvikling og didaktisk kompetanse hos studenten. Arbeidet med å etablere praksisplasser som er bedre tilpasset studentenes fagkrets er i godt gjenge ved avdelingen, men for noen fag er det fortsatt nødvendig å arbeide videre med dette.

Avdelingens ordning med oppfølgingslærer er forholdsvis ny og fungerer godt. Avdelingen bør etterspørre studentenes evaluering av ordningen og avsette et eget punkt om dette i malen for sluttrapporten. I noen rapporter framkommer det at studentene i enkelte tilfeller opplever oppfølgingslærer/faglærer som for lite interessert i deres praksisarbeid. Det må fortsatt arbeides for å styrke og utvikle oppfølgingspraksisen ved avdelingen.

Samarbeidet i studentgruppene fungerer fint, men studentene opplever fra tid til annen frustrasjon over medstudenter som blir med som gratispassasjerer. Avdelingen må arbeide videre med å organisere og motivere grupper som fungerer godt.

7.5 Evaluering av allmennlærerutdanningen

I løpet av 2004-2005 vil allmennlærerutdanningen i Norge bli underlagt en sentral evaluering, som følge av St.meld 30 (2003-2004) Kultur for læring. For institusjonene vil det bli et betydelig arbeid, som vi ser fram til med glede. Forrige gang det var en nasjonal evaluering av lærerutdanningene, var høsten 2001.

I St.meld 30 gir departementet allmennlærerutdanningen kritikk på flere områder, mellom annet:

- Følger ikke godt nok med i endringer i grunnskolen
- Er ikke god på tilpasset opplæring.
- ..

I vårt videre kvalitetsarbeid vil vi selvsagt ta spesielt hensyn til disse innvendingene.

7.6 Studiepoengproduksjon og struktur for ny allmennlærerutdanning

Året 2004 vil Avdeling for lærer- og tolkeutdanning oppleve en betydelig nedgang i studiepoengsproduksjon. Dette bunner i den ny studiestrukturen for allmennlærerutdanning, som ble satt i verk høsten 2003.

Vedtaket om ny studiestruktur ble gjort av Avdelingsstyret høsten 2002, på et tidspunkt der vi ikke ennå hadde en klar formening om at den nye finansieringsmodellen i høyre utdanning var knyttet til studiepoengsproduksjon gjennom *avlagte eksamener*, og ikke som *betjente måltall*.

Den vedtatte strukturen innebærer at det ikke avlegges noen eksamener 1. studieår. Til gjengjeld avlegges alle obligatoriske fags eksamener i løpet av 2. studieår. Med opptakstall på 180 hvert år, får vi altså produsert tilsvarende 360 "SPE" (360 x 60 studiepoeng) 2. studieår, men ingen det første studieåret. Dermed går studiepoengsproduksjonen ned med om lag 180 SPE året 2004, som er det første året i ny utdanning. Konsekvensen er et radikalt fall av studiepoengsproduksjon, som så fører til et tilsvarende fall i bevilgning året 2006.

Tilbakeføringen av de "tapte" studiepoengene vil først komme 2 år etter det år vi eventuelt iverksetter enda en ny struktur, der vi gjennomfører tilsvarende 60 studiepoengs eksamener første år, samtidig som vi faser ut tidligere struktur 2. studieår med 360 x 60 studiepoeng. På det tidspunkt vi får tilbakeført den tidligere tapte studiepoengspremiering. - Siden det handler svært store beløp, er det nødvendig å endre vår interne struktur med virkning allerede fra høsten 2005, slik at vi studieåret 2005-2006 produserer 60 studiepoeng per allmennlærerstudent i 1. studium.

Det er nødvendig at vår avdelingen snarest får en praktisk løsning på dette med høgskolens ledelse, slik at vi kan få en ordning med "bevilgningslån" i de to budsjettårene 2006 og 2007. Året 2008 kan vi så "tilbakebetale" lånet, siden vi får en særskilt stor studiepoengspremiering.

7.7 Gjennomstrømning-problematikken

Høgskolen må i sin kontakt med UFD sørge for at vi får utviklet datakvalitet og tabellregi som kvalitative, holdbare tall.

For øvrig er avdelingens utfordringer åpenbare. Vi må bedre gjennomføringsgraden på normert tid for våre allmennlærerutdanninger. Vi regner med at bedre faglig styring (jfr pkt 1.3) og bedre oppfølging gjennom oppfølgingslærer vil bidra til dette.

Samtidig skal det understrekes at vi fra og med kullet 2002 har merket en sterk nedgang i frafallet innen allmennlærerutdanning med vekt på realfag. Vi tror dette har sammenheng med den nye såkalte "realfagsmodellen", som første gang ble tatt i bruk fra og med kullet 2001. I modellen ligger det en sterk integrering mellom fagene, der dette blir et annerledes studium enn det å bare velge andre fag.

En del av de som startet på realfagsløpet, har åpenbart kommet inn på feil grunnlag, når en ser på deres poenggrunnlag og realfaglige fordypning fra videregående (eller mangel på sådan). I dette perspektivet blir spørsmålet om særkrav til opptak til allmennlærerutdanningen relevant å stille (jfr 7.2).

7.8 Relevans

Vi vil arbeide for å bedre relevansen i våre studier gjennom tettere samarbeid med praksisfeltet. Aktuelle tiltak vil være

- Hospitering for faglærere innenfor praksisfeltet
- Tettere bruk av våre øvingslærere i fagopplæringen i studiene våre
- Fortsatt prioritering av avdelingens FoU-ressurser til praksisnære prosjekter

7.9 UH-loven og spørsmålet om frammøte og studiegang

Som nevnt er Universitets- og høgskolelovens bestemmelser om frivillig frammøte problematisk, spesielt for lærerutdanningen. Sykepleieutdanningen har "løst" problemet ved at rammeplanen setter et krav om 30 ukentlige timers tilstedeværelse i fag- og praksisopplæring. Tilsvarende krav burde vært lagt til allmennlærerutdanningen, kanskje også andre utdanninger.

Lærestedene bør arbeide for å endre denne lovfortolkningen, slik at ikke bestemmelser om privatistrettigheter i praksis motarbeider den ideologi om sterkere studentdeltaking som ligger i Kvalitetsreformen.

7.10 Skikkethetsvurdering – for få som bli kjent ikke-skikket?

Som det framgår i avsnitt 5.2, var det forsvinnende få skikkethetssaker 2003. Vi må vurdere nærmere om vi faktisk fanger opp de tilfeller der spørsmålet om skikkethet burde vært stilt. Ett aktuelt tiltak er å forbedre dokumentasjonen av den enkelte students "historie" fra studieår til studieår, og forankre denne dokumentasjonen tett mot de som er ansvarlig for området.

For øvrig venter vi på den nye, varslede skikkethetsforskriften. Døvetolkutdanningen vil inngå som en av de nye profesjonsutdanningene underlagt denne forskriften.

7.11 Videre arbeid med omorganisering av allmennlærerutdanningen

Etter endringen som er skissert over (pkt 5.4), må vi nå utvikle en organisering for 3. og 4. studieår i allmennlærerutdanningen som ivaretar siktemålet om sterkere yrkesretting, personuavhengighet og klare faglige ansvarslinjer.

7.12 Arbeidet med "endring av energistrømmen"

Det blir en helt sentral utfordring å følge opp de tiltak som avdelingen har gjort for å vri energistrømmen, slik at har studentene investerer mer tid til læringsarbeidet. I praksis må dette skje ved at tilsatte, ledelse og avdelingsstyre i samråd med Studentutvalget og andre studentrepresentanter i fellesskap har kontinuerlig fokus på dette.

7.13 Kvalitetsarbeid, dekanens ansvar og avdelingens fullmakter og budsjett

Ett forhold som vi har blitt bevisstgjort på gjennom arbeidet med digital læringsplattform, er den intime og sømløse sammenhengen mellom læringsplattform, kvaliteten på læringsarbeidet, og adgangen til de nødvendige ressursene for å utvikle studiekvaliteten. Dekanene er ansvarlig for studiekvaliteten og utviklingen av denne, jfr betenkning og utlysningstekst for dekanene. Ut fra dette er det nødvendig at avdelingen selv har budsjettet for IKT-området, både når det gjelder maskinpark, periferutstyret og utdanningsspesifikk programvare. Dette er situasjonen per i dag, og slik må den være, dersom dekanen skal ha den myndighet som er forutsetningen for å kunne ivareta sitt ansvar.

Videre hadde det vært meget problematisk dersom faglig nødvendig driftsarbeid på avdelingen ble forsinket av kommandolinjer, grunnet uklok praktisering av høgskolens administrasjonsordning. Det er nødvendig at vi har et godt, felles blikk på slike flaskehalser.

Studiekvalitet

Studieevaluering 2003-2004

Kode	Fagnavn
NSOM230A	Norsk 2, videreutdanning for småskole- og mellomtrinnet, med vekt på lese- og skriveopplæring og IKT
PV110	Pedagogisk veiledning for øvingslærere
SP130	Spesialpedagogikk 1
KH115	Kunst og Håndverk
MXmod2	Matematikk 1 med vekt på småskoletrinnet
MU115	Musikk 1
MX130	Matematikk
Norsk	Norsk for døve
SY130	Studie- og yrkesveiledning
TGdeltid	TG deltidsutdanning 00-03
PE130	Pedagogikk 2. klasse
EN130 / 230	Engelsk 1 og 2
HK115	Heimkunnskap
KRL130IKT	KRL m/IKT
KRL230-B	KRL2 – Religion og samfunn
KRL120	KRL1
KH230/330	Kunst og Håndverk 2+3
MX130	Matematikk 1R
MX130	Matematikk 2R
MUdrama	Musikk – drama
MX330	Matematikk 3
NO230	Norsk 2
NO130	Norsk 1
NSM130	Natur, samfunn og miljø 3. klasse
PED130	Pedagogikk 1R
PET130	Pedagogikk for tospråklige lærere
SP230	Spesialpedagogikk 2
SP330	Spesialpedagogikk 3
NSM130	Natur, samfunn og miljø med vekt på teknologi
K115-A	Kroppsøving
KRØ230-A	Kroppsøving
KRL130	KRL
NSM130	Samfunnsrelaterte emner
NSM-2R	Samfunnsrelaterte emner
NSM-4R	Samfunnsrelaterte emner
MUDRAMA230	Musikk og drama
TD-02	TD-02
KRL-130	KRL i realfagsmodellen

Lenker

☐ [Kvalitätsreformen](#)
[Serviceerklæringen](#)
[Mal for studieevaluering](#)
[Rutiner for studieevaluering](#)
[Mandat for kvalitetsutvalget](#)
[Handlingsplan for funksjonshemmede](#)
[Forskrift om skikkethetsvurdering i lærerutdanningene](#)

Tidligere evalueringer

☐ [Studieåret 2001-2002](#)
[Studieåret 2002-2003](#)

vedlegg

HØGSKOLEN I SØR-TRØNDELAG
Avdeling for lærer- og tolkeutdanning
16.06.04.
ahestholm

Pilotprosjektet nettbasert studieevaluering

Tilstede:

Dekan Arnulf Omdal
Faglig tilsatte som deltok i pilotprosjektet:
Marion Lund og Dag Rossvang (norsk), Svein Otto Skjervold (ped), Gullaug Dybdahl (Krl), Marit L. Moen (k&h), Arne Hestholm (mus/dram)

Pilotprosjektet ble diskutert i lys av den tekniske gjennomføringa, undersøkelsens innhold, fagrapportene og tiltaksbehandling. Resultatene av evalueringene var utdelt på forhånd.

Teknisk gjennomføring av prosjektet

Vi viser til positive kommentarer fra studentene om nettbasert studieevaluering som form. Når svarprosenten for noen av fagene likevel ble lav, kan en mulig årsak være at det ble for kort tid til å forberede og informere studentene om nettbasert studieevaluering. Eksempelvis var en hel klasse på praksis og kunne ikke informeres på annen måte enn via nettet. Det sier seg selv at dette ikke er den beste måten å motivere til god deltakelse i et nytt prosjekt som dette.

Det vil være nødvendig å utvikle en kultur for studieevaluering, også nettbasert, som involverer studenten i større grad enn det en vanlig markedsundersøkelse gjør.

Undersøkelsens innhold og form

Deltakergruppa har innvendinger både i forhold til form og innhold på undersøkelsen. Her ligger det klart et forbedringspotensiale både når det gjelder relevant begrepsbruk i forhold til de ulike utdanningene og valg av spørsmålstype. Det er viktig at studenten "kjenner seg igjen" i en slik undersøkelse ut fra den profesjonsutdanningen de tar.

Vi stiller oss også spørrende til om et så pass stort antall spørsmål for alle fag og alle avdelinger virkelig er hensiktsmessig. Kanskje burde antallet på felles, generelle spørsmål reduseres betraktelig til fordel for flere avdelings- og fagspesifikke spørsmål. På denne måten kan dette bidra til et sterkere eierforhold til en slik evalueringsform, gjerne ved at avdelingenes kvalitetsutvalg og fagutvalg blir tidlig involvert i prosessen.

Vi tillater oss dessuten å peke spørsmål av typen "*Hvor enkelt var det å tilpasse deltakelse i "faget" til din hverdag?*" Vi har liten tro på at slike spørsmål bidrar i særlig grad til å heve refleksjonsnivået rundt studiet og læringsprosesser.

Fag-rapportene

Fagevaluering i elektronisk form bør tilpasses slik at det går inn som en del av læringsprosessen der studentens rolle i studieprosess inngår. Når det gjelder nytteverdien av resultatene som framkom i pilotprosjektet, ser vi at resultatet der kan brukes som utgangspunkt for videre arbeid med studiekvalitet ved vår avdeling, både på fagnivå og avdelingsnivå.

Tiltaksbehandling

Avdelingen har i flere år hatt som praksis å legge ut en skriftlig studieevalueringsrapport for hvert fag på intern-nettet etter hvert studieår. Siktemålet er å sikre kontinuitet og utvikling av studiekvalitet. På denne måten får neste års studenter informasjon om

arbeidet i foregående år osv. Når det gjelder resultatene av pilotprosjektet, ble vi enige om å vente med dette til høstsemesteret etter at resultatene fra evalueringa og mulige og nødvendige tiltak har vært diskutert i klassene. Vi antar at rapporten vil være en sammenfatning av resultatene i pilotprosjektet.

Arne Hestholm
referent
/kontaktperson for pilotprosjektet ved ALT